

Uitvoeringsplan Inburgering

Gemeente Dalfsen

Uitvoeringsplan Inburgering Gemeente Dalfsen

Eenheid: Maatschappelijke Ondersteuning
Datum: 16 december 2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding en (wettelijke) context	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doelstelling van de wet	3
1.3	Wettelijke kaders	3
1.4	Gemeentelijk kader en adviezen ervaringsdeskundigen	5
1.5	Leeswijzer	6
2	Van AZC tot PIP: de route naar een persoonlijk plan	7
2.1	Warme overdracht en start brede intake	7
2.2	Brede intake	9
2.2.1	Wat verandert er?	9
2.2.2	De leerbaarheidstoets en de StarterZ-klas	9
2.2.3	De brede intake	10
2.3	Plan Inburgering en Participatie en monitoring van de voortgang	10
3	Leerroutes	12
3.1	Inkoop van routes	12
3.2	De onderwijsroute	13
3.3	De B1-route	14
3.4	De Z-route	14
3.4.1	StarterZ-klas	15
3.4.2	De Z-route en participatie	16
4	Thuis en zelfredzaam in Dalfsen	17
4.1	Maatschappelijke begeleiding	17
4.2	Het participatieverklaringstraject (PVT)	17
4.3	Financieel ontzorgen en financiële zelfredzaamheid	18
4.3.1	Fases bij het financieel ontzorgen	18
4.4	Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP)	19
4.5	Preventie, welzijn en gezondheid	20
5	Handhaving	22
6	Monitoring en verantwoording	23
7	Uitvoering en financiële dekking	24
7.1	Capaciteit op orde	24
7.2	Communicatie	24
7.3	Financiële dekking	24
	Bijlage 1: achtergrondinformatie over de leerbaarheidstoets	26

1 Inleiding en (wettelijke) context

1.1 Aanleiding

Het vorige inburgeringsstelsel (2013-2021) droeg niet bij aan een snelle integratie van statushouders. Het stelsel ging uit van de eigen verantwoordelijkheid van de statushouder. Hij/zij moest zelf de keuze voor een inburgeringstraject maken en hiervoor de financiering regelen. Door dit stelsel starten statushouders vaak laat en doen ze te lang over hun inburgering. Ze leren de Nederlandse taal meestal niet op hun hoogst mogelijke niveau. De wet bevatte volgens de wetsevaluatie te weinig positieve prikkels, waardoor inburgeringsplichtigen onvoldoende worden gestimuleerd om op een zo hoog mogelijk taalniveau examen te doen.

Met de nieuwe wet krijgen de gemeenten de regie en diverse nieuwe verantwoordelijkheden om de statushouders zo snel mogelijk de taal te leren, naar (betaalde) arbeid te krijgen en een bijdrage aan de Nederlandse samenleving te laten leveren. Op 1 januari 2022 is de nieuwe wet Inburgering in werking getreden. Vluchtelingen die na 1 januari 2022 hun vergunning krijgen, vallen onder de nieuwe wet. Dit geldt ook voor gezins- en overige migranten die zich na 1 januari in Nederland hebben gevestigd.

1.2 Doelstelling van de wet

De nieuwe Wet inburgering streeft er net als de huidige wetgeving naar dat alle inburgeringsplichtigen zo snel en volwaardig mogelijk kunnen meedoen aan de Nederlandse samenleving, het liefst via betaald werk.

Om dit doel te bereiken wordt van inburgeringsplichtigen verwacht dat zij:

- het voor hen hoogst haalbare taalniveau bereiken
- kennis opdoen over de Nederlandse maatschappij en arbeidsmarkt
- deelnemen aan activiteiten gericht op participatie naar vermogen vanaf de start van hun inburgering

Met andere woorden: het is de bedoeling dat inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk naar eigen kunnen aan de Nederlandse samenleving deelnemen. Omdat betaald werk niet voor allemaal (direct) realistisch is, kan hun deelname ook andere vormen aannemen.

De belangrijkste wijziging is dat gemeenten in het nieuwe inburgeringsstelsel de regie hebben over de uitvoering van de inburgering. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van inburgeringsplichtigen gedurende hun inburgering. De verantwoordelijkheid om te voldoen aan de inburgeringsplicht ligt, net als in het huidige stelsel, bij de inburgeringsplichtigen zelf.

Van gemeenten wordt verwacht:

- dat zij zorgen voor een tijdige start van de inburgering en dat zij stimuleren dat inburgeraars minimaal binnen de inburgeringstermijn voldoen aan de inburgeringsplicht.
- dat het inburgeringsaanbod aansluit op de leerbaarheid, de capaciteiten en de persoonlijke situatie van de inburgeraar
- dat taal en participatie gecombineerd worden, dus dat het leren van de taal samen gaat met activiteiten die de deelname aan de samenleving bevorderen
- dat zij kwalitatief hoogwaardig inburgeringsaanbod inkopen, sturen op de kwaliteit en handelen bij (signalen van) misstanden.

1.3 Wettelijke kaders

De wet inburgering regelt de kaders voor de uitvoering van inburgeringstrajecten. De inburgering wordt niet gedecentraliseerd, gemeenten krijgen een regierol en een aanbodplicht.

In onderstaand overzicht staat kort opgesomd wat de gemeente voor welke doelgroep moet regelen. Daarbij is het aanbod waarin de grootste veranderingen zitten cursief gedrukt:

Wettelijke verplicht aanbod	Asielstatus-houders	Gezins- en overige migranten
Maatschappelijke begeleiding	X	
<i>Financiële ontzorging</i>	X	
Begeleiding bij inburgering: intake, <i>persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP)</i> , advies, voortgangsgesprekken.	X	X
<i>Een van de 3 leerroutes inclusief kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM)</i>	X	
<i>Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP)</i>	X	X
Participatieverklaringstraject (PVT)	X	X
In de PIP opgenomen afspraken over aanbod voor (andere) participatie-componenten	X	Alleen PW uitkeringsgerechtigden

Niet alles is nieuw. Maatschappelijke begeleiding bieden we al (Vluchtelingenwerk) evenals een participatieverklaringstraject. Ook bieden de consultants al begeleiding bij inburgering voor zover dat mogelijk is met de beschikbare informatie. Dat wordt in de nieuwe situatie beter mogelijk en ook uitgebreid.

De grootste veranderingen betreffen het financieel ontzorgen, het aanbieden van de leerroutes en het organiseren van de module arbeidsmarkt en participatie.

Daarnaast krijgen we ook een nieuwe doelgroep te begeleiden, namelijk gezins-en overige migranten. Op dit moment krijgen zij enkel een aanbod vanuit de gemeente voor het participatieverklaringstraject. Met de nieuwe wet zijn gemeenten ook verantwoordelijk voor begeleiding bij de inburgering. Voor de inkoop van inburgeringstrajecten zijn zij wel zelf verantwoordelijk.

Participatiewet

Er ligt een sterke relatie met de Participatiewet. Het persoonlijk plan van inburgering en participatie (en daarmee de afspraken die in het kader van inburgering en participatie worden gemaakt), wordt gekoppeld aan de inspanningsverplichting vanuit de Participatiewet.

Met de nieuwe wet inburgering wordt beoogd dat het leren van de taal samengaat met het participeren in de samenleving. Afhankelijk van de gekozen leerroute zal het onderdeel participatie een kleinere of grote rol spelen in het PIP.

Vanuit het plan van aanpak 'Thuis in Dalfsen' wordt ook al gestuurd op het leren van de taal in de praktijk, bijvoorbeeld door al vroegtijdig in te zetten op taalstages en vervolgens vrijwilligerswerk. Dit onderdeel zullen we met name voor de mensen die moeilijker leerbaar zijn behoorlijk moeten uitbouwen. Daarbij zullen we zoveel mogelijk aansluiten bij, en gebruik maken van, de bestaande mogelijkheden en netwerken in het kader van re-integratie.

1.4 Gemeentelijk kader en adviezen ervaringsdeskundigen

Thuis in Dalfsen

Bij het opstellen van het Plan van Aanpak 'Thuis in Dalfsen', hebben we in 2017 de volgende visie opgesteld:

De gemeente Dalfsen en betrokken organisaties spannen zich in voor optimale randvoorwaarden waarin statushouders zo snel en zo goed mogelijk kunnen integreren en naar vermogen kunnen meedoen in de Nederlandse en lokale samenleving.

Daarvoor:

- is **maatwerk** nodig, waarbij gelijke situaties vragen om een gelijke aanpak, en verschillende situaties ook verschillend kunnen worden behandeld. Dit betekent ook dat de inburgeringstrajecten waar de gemeente regie op voert, op maat gesneden zullen zijn.
- wordt uitgegaan van de **talenten, vaardigheden, drijfveren en de eigen kracht** van mensen.
- zetten we in op een **zo snel mogelijke taalverwerving** van statushouders, van jong tot oud. Het spreken van de Nederlandse taal is immers een vereiste om een baan te kunnen krijgen en te kunnen integreren.
- zetten we in op **vrijwilligerswerk, taalstages en werkervaringsplekken** voor statushouders, om zo snel mogelijk na huisvesting in Dalfsen. Dit om de integratie te bevorderen, de kans op werk te vergroten en sociaal-psychische problematiek te voorkomen.
- zetten we in op **preventie en laagdrempelige ondersteuning** om mogelijke problemen die (zijn of kunnen) ontstaan bij gezinnen en individuen vroegtijdig te herkennen en op in te kunnen spelen. Daarbij zijn thema's als gezondheid en financiën in ieder geval van belang.
- is **draagvlak nodig onder inwoners**. Daarom willen we ontmoeting en verbinding in de buurt en kern stimuleren en faciliteren. We hebben de overtuiging dat dit mogelijke vooroordelen kan voorkomen en dat dit de kans op een succesvolle integratie vergroot.
- is het van belang om bij de uitvoering **statushouders zelf zoveel mogelijk te betrekken**.

Deze visie past nog altijd, hij sluit immers naadloos aan bij de doelstelling van de nieuwe wet inburgering. De aandachtspunten die we hebben opgesteld bij de evaluatie van het plan 'Thuis in Dalfsen' in 2019 zijn nu grotendeels onderdeel van de uitvoering van de wet. De overige aandachtspunten hebben we opgenomen in hoofdstuk 4.5: preventie, welzijn en gezondheid.

Ervaringen van oud-inburgeraars

In de voorbereiding op de nieuwe wet is in 2020 gesproken met oud-inburgeraars vanuit de hele regio en hebben wij tips en adviezen meegekregen voor het nieuwe inburgeringsstelsel:

- Een positieve benadering van de inburgering is belangrijk (welke kansen biedt het i.p.v. het is wettelijk verplicht);
- Hou rekening met verschil in tempo, niveaoverschillen en individuele behoeften;
- Verhoog de intensiteit van het leren van de taal (zeker in het begin);
- Behoud en/of intensiveer de informele taalondersteuning (taalcoach, taalcafé, etc.);
- Zorg zoveel mogelijk voor één contactpersoon;
- Kwaliteit van de docent(en) en goede lesmethodes is belangrijk;
- Er is bereidheid om te reizen voor betere kwaliteit van het onderwijs;
- Zet oudkomers als sleutelpersonen in om nieuwkomers te helpen;
- Zorg voor goede verbinding van de voorinburgering op het AZC en de inburgering;
- Borg praktijkonderwijs (lieft op de plek zelf, zoals supermarkt, OV, zorg);
- Heb bij de onderwijsroute oog voor de aansluiting op het (onderwijs)systeem van het vervolgonderwijs;
- Stimuleer de deelname aan activiteiten om de sociale verbinding te versterken (sport, cultuur, verkeer).

De adviezen hebben wij meegenomen in de inkooptrajecten en zijn ook meegenomen bij overige onderdelen in dit plan.

1.5 Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken komen de verschillende onderdelen van de nieuwe wet terug in de volgende thema's:

- Van AZC tot PIP: de route naar een persoonlijk plan
- Leerroutes
- Thuis en zelfredzaam in Dalfsen
- Handhaving
- Monitoring en verantwoording

De randvoorwaarden om de wet goed uit te kunnen voeren (capaciteit, financiën en communicatie) komen terug in het laatste hoofdstuk.

Uitvoering van de wet of beleidskeuze?

Bij het lezen van het uitvoeringsplan is het verder goed om te benadrukken dat de wet inburgering weinig beleidsvrijheid kent. Daar waar er duidelijke beleidskeuzes zijn gemaakt zijn gebaseerd op basis van inhoud/visie en niet op basis van praktische uitvoerbaarheid, zijn deze voorzien van het pictogram hiernaast in de kantlijn.

2 Van AZC tot PIP: de route naar een persoonlijk plan

2.1 Warme overdracht en start brede intake

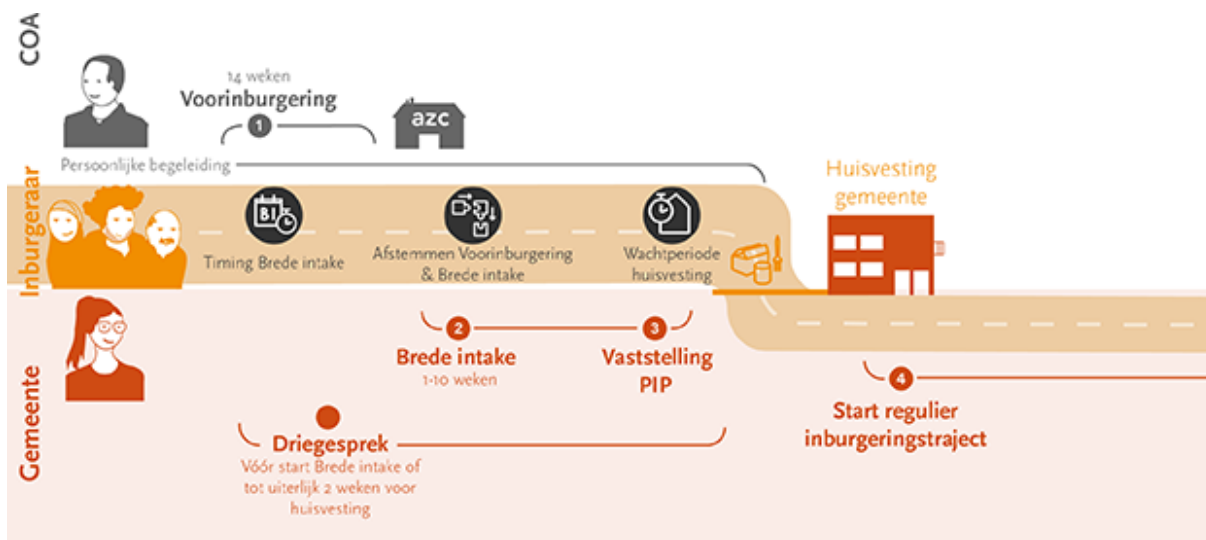
Gemeenten moeten een warme overdracht vanuit het asielzoekerscentrum (AZC) organiseren en een doorlopende lijn vanuit de opvang realiseren. Daarnaast is het uitgangspunt om al zo vroeg mogelijk te starten met een brede intake, in ieder geval als de fysieke afstand tussen het AZC en gemeente niet te groot is.

De warme overdracht, die nu vanuit de wet is geregeld, was ook al een aandachtspunt vanuit onze eigen aanpak en in de praktijk zijn er korte lijnen tussen de klantmanager van de gemeente en de programmamanager van de AZC's in de buurt. Echter start de inburgering vaak pas als de inburgeraar in de gemeente woont.

Er zijn verschillende scenario's mogelijk als het gaat om het moment van overdracht en de mate waarin de gemeente de regie pakt gedurende de periode dat een statushouder nog in het AZC verblijft:

- **Scenario 1:** de gemeente start tijdens het verblijf van de (aan de gemeente gekoppelde) inburgeraar in het azc met het reguliere inburgeringstraject. De inburgeraar maakt vanaf dat moment geen gebruik van het programma Voorinburgering van het COA. Wel gaat de dagelijkse begeleiding vanuit het COA door zolang de inburgeraar in het azc verblijft.
- **Scenario 2:** de gemeente start met de Brede intake en het opstellen van het Plan Inburgering en Participatie (PIP) tijdens het verblijf van de inburgeraar in het azc. Doorgaans start het reguliere inburgeringstraject na huisvesting in de gemeente. De inburgeraar wordt tijdens zijn of haar verdere verblijf in het azc aangemoedigd deel te nemen aan de Voorinburgering van het COA (dit is niet afdwingbaar). Gedurende dit programma geeft de medewerker van het COA individuele begeleiding in het kader van integratie en participatie van de inburgeraar. Ook de dagelijkse begeleiding van de inburgeraar door het COA loopt door tijdens zijn of haar verblijf in de opvanglocatie.
- **Scenario 3:** de gemeente start na de daadwerkelijke huisvesting met de Brede intake, het vaststellen van het PIP en het reguliere inburgeringstraject. De inburgeraar wordt tijdens zijn of haar verdere verblijf in het azc aangemoedigd om deel te nemen aan het programma Voorinburgering (dit is niet afdwingbaar). De COA-medewerker geeft individuele begeleiding aan de inburgeraar in het kader van integratie en participatie voor de duur van het programma Voorinburgering. Naast de Voorinburgering verzorgt het COA ook dagelijkse de begeleiding van de inburgeraar gedurende zijn of haar verblijf in de opvanglocatie.

De gemeente Dalfsen zet in op scenario 2, waarbij de brede intake start op het AZC.

We kiezen voor dit scenario, omdat we in lijn met de uitgangspunten van de wet (tijdige start van de inburgering) zo snel mogelijk willen starten met de inburgering, maar scenario 1 niet haalbaar is (direct starten met de inburgering). Daarbij is het goed te vermelden dat we hier pas mee kunnen starten als er voldoende capaciteit is (zie ook hoofdstuk 7.1).

Scenario 1 is alleen haalbaar indien een gemeente een AZC in de eigen gemeente heeft en waarbij de statushouders die worden gekoppeld aan de gemeente ook in dat AZC wonen. In dat geval is het mogelijk om het PIP direct af te nemen en vervolgens te starten met de inburgering en begeleiding.

In ons geval, waarbij we statushouders vanuit diverse AZC's huisvesten zoals Hardenberg, Dronten, Almelo en Schalkhaar, is dit niet haalbaar. Wel starten wij met een kennismakingsgesprek op het gemeentehuis kort nadat een statushouder gekoppeld wordt aan de gemeente. Naast kennismaking zal in dit gesprek aandacht besteed worden aan het voorinburgeringsprogramma op het AZC (evt. deelname stimuleren) en eventuele aandachtspunten ten aanzien van huisvesting.

Na de voorinburgering starten wij met de brede intake (zie ook hoofdstuk 2.2) en zullen wij indien mogelijk ook inzetten op inburgering en participatie in de eigen gemeente om stilstand tijdens de periode na de voorinburgering te voorkomen. Echter, de praktijk laat zien dat reisafstand en vervoersmogelijkheden vanaf het AZC een knelpunt kunnen zijn en dat de persoonlijke omstandigheden ook een rol spelen.

Hoogopgeleide statushouders zonder kinderen of gezinsherenigingsaanvraag zijn in de praktijk vaak het snelst in staat om al te starten met de inburgering.

Start brede intake bij nareizigers en gezins- en overige migranten

Gezins- en overige migranten komen niet vanuit het AZC naar de gemeente. Zij vestigen zich bij hun partner of vinden zelfstandig huisvesting. Via DUO ontvangt de consulent het bericht dat er een inburgeringsplichtige migrant is gehuisvest. Na deze melding zal de inburgeraar uitgenodigd worden voor de brede intake.

Ook voor nareizigers geldt dat zij meestal al direct of vrij snel bij hun familielid kunnen gaan wonen die al vooruit was gereisd en gedurende of vlak na de herenigingsaanvraag is gehuisvest in de gemeente Dalfsen. In dat geval starten zij dan ook met de brede intake in de gemeente zelf.

2.2 Brede intake

2.2.1 Wat verandert er?

Om inburgeringsplichtigen een passend inburgeringsaanbod te kunnen doen, moet de gemeente een goed beeld hebben van hun startpositie en ontwikkelmogelijkheden. In het nieuwe stelsel begint de reguliere inburgering voor alle inburgeringsplichtigen met de verplichte brede intake. In onze gemeente zijn de consulenten al casusregisseur en houden zij vaak al een brede intake waarin verschillende leefgebieden besproken werden. Door de nieuwe wet verandert er het volgende:

- Er komt een doelgroep bij, namelijk de gezins- en overige migranten. Het aantal hiervan wisselt per jaar. De afgelopen jaren betrof het gemiddeld 3 gezinsmigranten per jaar. Deze mensen zijn tot nu toe alleen in beeld wanneer wij ze uitnodigen voor het participatieverklaringstraject en wanneer zij een uitkering aanvragen (dat is vrijwel nooit het geval).
- Onderdeel van de brede intake is een wettelijk verplichte leerbaarheidstoets via DUO. Deze geeft een inschatting van de te volgen route.
- De brede intake moet binnen 10 weken na huisvesting worden afgesloten met de ondertekening van een Plan Inburgering en Participatie ofwel PIP (zie volgende hoofdstuk).
- Handhaving kan worden ingezet als mensen niet verschijnen of meewerken aan de brede intake. Daarvoor heeft de wetgever boetebedragen vastgesteld.

2.2.2 De leerbaarheidstoets en de StarterZ-klas.

Na de zomer is bekend geworden dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de begeleiding bij de afname van de leerbaarheidstoets. Dit betekent dat gemeenten verantwoordelijk worden voor:

- het inplannen van de afspraken met de kandidaten voor de afname van de leerbaarheidstoets
- het beschikbaar stellen van afnamelocaties
- de begeleiding bij de afname van de toets

Door een relatief lage instroom zullen de leerbaarheidstoetsen bijna individueel afgenomen moeten worden. Insteek is dat deze door de consulenten worden ingepland en afgenomen op het gemeentehuis. Zij krijgen hiervoor een korte training van de aanbieder van de leerbaarheidstoets (Bureau ICE). De gemeente is verantwoordelijk voor de juiste devices (laptop en I-pad met touchscreen voor analfabeten) om de toets te kunnen afnemen.

Leerbaarheidstoets onvoldoende voor een goede bepaling van de leerroute.

Met het inplannen en begeleiden bij de leerbaarheidstoets voldoen wij aan onze wettelijke taak. Maar geeft de leerbaarheidstoets ook voldoende informatie om een goede inschatting te maken van de juiste leerroute?

De leerbaarheidstoets geeft antwoord op de vraag of iemand in staat is om het gewenste niveau (B1) te behalen binnen de inburgeringstermijn. Het geeft geen inzicht in wat iemand aankan qua intensiteit en geeft ook niet aan hoeveel uur iemand nodig heeft om het niveau te halen. Daarnaast is het één meetmoment (en daarmee gevoelig voor factoren als stress/concentratie) en bovendien zijn leerbaarheidstoetsen tot dusverre onvoldoende cultuursensitief.

Om een betere/aanvullende inschatting te kunnen maken van de leerbaarheid en eventueel ook onderbouwd af te kunnen wijken van de uitkomst van de leerbaarheidstoets, zien we dat veel gemeenten daarom aanvullend een andere assessment afnemen of inzetten op een startklas.

Ook wij willen inzetten op een startklas, waarin nieuwe inburgeraars gedurende een week of 7 ongeveer 7,5 uur per week taallessen aangeboden krijgen en waarbij de docent middels een gevalideerd observatie-instrument een inschatting kan maken van de leerbaarheid in de praktijk. Op deze manier kan de uitkomst van de leerbaarheidstoets bevestigd worden of kan het een onderbouwing geven om van de uitkomst van de leerbaarheidstoets af te wijken.

In verschillende gemeenten waaronder Amsterdam en Oldenzaal is inmiddels ervaring opgedaan met de startklas. Daar blijkt dat er regelmatig een ander (hoger) advies uitkomt ten aanzien van de inburgeringsroute dan op basis van de leerbaarheidstoets zou zijn geadviseerd. Zie voor meer informatie vanuit het ITTA over het meten van leerbaarheid bijlage 1.

Om de startklas op Dalfser niveau haalbaar te laten zijn, willen wij deze combineren met de Z-route : de zogenaamde 'StarterZ-klas'. Een uitgebreidere beschrijving en opzet van de StarterZ-klas volgt in hoofdstuk 3.4 (De Z-route).

2.2.3 De brede intake

Tijdens de brede intake, die gemiddeld drie gesprekken in beslag zal nemen, worden met de inburgeraar minimaal de volgende (wettelijk verplichte) thema's besproken:

1. Gevolgd onderwijs en werkervaring in het land van herkomst.
2. Persoonlijke omstandigheden, waaronder de fysieke en mentale gezondheid, gezinssituatie en sociale netwerk
3. Mogelijkheden om het kind van de inburgeringsplichtige deel te laten nemen aan de voorschoolse of vroegschoolse educatie
4. Taalniveau
5. Mogelijkheden van arbeidsparticipatie (denk aan werknemersvaardigheden, werkervaring en praktische competenties)
6. Mate van zelfredzaamheid (digitale en financiële vaardigheden, vervoer, etc.)

Naast de bespreking van deze thema's maken dus de leerbaarheidstoets en de uitkomst van de observaties in de StarterZ-klas onderdeel uit van de brede intake en de uiteindelijke keuze voor een leerroute. Bij twijfel over de belastbaarheid van een inburgeraar kunnen we daarnaast gebruik maken van assessments die ook in het kader van de participatiewet inzetten of een 'Melba' assessment via Larcom.

De brede intake wordt individueel afgenomen. Bij gezinnen/echtparen zijn er dus twee PIP's en twee trajecten, die uiteraard wel op elkaar afgestemd zullen worden. Door deze individuele intake komen eventuele (culturele) drempels ten aanzien van arbeidsparticipatie al eerder in beeld dan nu soms het geval is.

2.3 Plan Inburgering en Participatie en monitoring van de voortgang

Opstellen van het PIP

In het nieuwe inburgeringsstelsel vormt het Plan Inburgering en Participatie de basis voor het inburgeringstraject. Dit plan is een vertaling van de uitkomsten van de brede intake naar een set persoonlijke einddoelen voor de inburgering, die (zoveel mogelijk) in samenspraak met de inburgeringsplichtige wordt opgesteld.

Er moeten in ieder geval afspraken in staan ten aanzien van:

- De leerroute
- De begeleiding en ondersteuning die nodig is om de leerroute succesvol af te kunnen ronden
- De invulling en intensiteit van de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) en het participatieverklaringstraject (PVT)

Ook afspraken over de financiële ontzorging, deelname aan koffie- en taal bijeenkomsten en/of taalcoaching, trainingen in het kader van zelfredzaamheid, voor- en vroegschoolse educatie etc. worden hier in vastgelegd. Daarnaast wordt afgesproken hoeveel voortgangsgesprekken worden gevoerd om de voortgang te bespreken.

Het PIP is (onderdeel van) een beschikking, zodat inburgeringsplichtigen ertegen in bezwaar en beroep kunnen gaan en de gemeente kan handhaven als afspraken niet worden nagekomen (zie hoofdstuk handhaving). De beschikking in het kader van de participatiewet blijft ook bestaan, maar zal verwijzen naar de afspraken die in het PIP worden gemaakt.

Het PIP moet binnen 10 weken na inschrijving in de BRP worden vastgesteld. De datum van ondertekening is een belangrijke datum, want op die datum start ook de formele inburgeringstermijn van drie jaar.

Bij de inrichting van het registratiesysteem en de opstelling van formats voor de PIP en de beschikking werken we in de voorbereiding samen met Zwartewaterland en Staphorst en maken we gebruik van landelijke formats en handreikingen.

Monitoren van de voortgang

Nadat het PIP is vastgesteld, zullen de afspraken die gemaakt zijn regelmatig worden gemonitord. Dit kan tijdens één op één gesprekken met de inburgeraar, maar er zullen ook gesprekken plaatsvinden met de inburgeraar en de maatschappelijk begeleider, de taalaanbieder of de 'aanbieder' van een participatieplek (taalstage, vrijwilligerswerk, etc.). Nieuwe afspraken in het kader van het PIP worden vastgelegd en in de vorm van een nieuwe beschikking worden verstuurd naar de inburgeraar. Op deze manier zijn afspraken niet vrijblijvend. Voortgangsgesprekken worden gehouden zo vaak als nodig is, maar minimaal drie keer per jaar.

3 Leerroutes

Op basis van de brede intake en de leerbaarheidstoets wordt er in afstemming met de inburgeraar een keuze gemaakt voor een leerroute. Er zijn 3 leerroutes waaruit een keuze gemaakt kan worden:

- De onderwijsroute
- De B1-route
- De Z-route

Eén van de belangrijkste onderdelen van de nieuwe wet is dat de gemeente verantwoordelijk is voor het aanbieden van een leerroute aan asielstatushouders. Voorheen moesten zij dit zelf bekostigen middels een lening van DUO. Voor gezins- en overige migranten verandert dit overigens niet. Wel moet de gemeenten hen hierover adviseren.

Taalniveaus A1 tot B2

Voor de verschillende routes is het te behalen eindniveau belangrijk. In het kort hieronder de beschrijving van de verschillende niveaus:

- A1: basiskennis van de taal, bekende dagelijkse uitdrukkingen en eenvoudige zinnen.
- A2: bekend met veelgebruikte uitdrukkingen en kan gesprekken voeren over alledaagse zaken.
- B1: kan eigen mening geven en kan ervaringen, gebeurtenissen, dromen en verwachtingen beschrijven
- B2: kan de hoofdlijnen van complexe teksten begrijpen, kan duidelijke, gedetailleerde tekst produceren en kan spontaan aan een gesprek deelnemen.

3.1 Inkoop van routes

Om te komen tot een kwalitatief goed aanbod met voldoende instroommomenten, is het van belang dat een aanbieder voldoende cursisten krijgt. Hierdoor is het mogelijk om te differentiëren in niveau en in een tempo. Daarom is voor de **B1- en onderwijsroute richting MBO** besloten om aan te haken bij de regionale Europese aanbesteding van deze twee routes. In de praktijk zal dit betekenen dat nieuwe inburgeraars voor deze twee routes naar Zwolle zullen moeten reizen.

Voor de B1-route en de onderwijsroute is gekozen voor één aanbieder per route. Hierdoor is er geen keuzevrijheid, maar kiezen we voor volume waardoor meer maatwerk mogelijkheden zijn, zoals variatie in intensiteit en de mogelijkheid voor avond- en/of weekendonderwijs. Ook zijn er daardoor meer instroommomenten mogelijk.

Ontwikkelingen inkoop onderwijsroute

In heel het land liepen aanbestedingen spaak omdat de onderwijsroute veel duurder blijkt te zijn dan de middelen die ervoor richting gemeenten zijn gekomen. De MBO-raad en de VNG hebben dan ook gepleit voor extra middelen voor de onderwijsroute en onafhankelijk onderzoek bevestigde de noodzaak hiervan. Onlangs is bekend geworden dat het Rijk extra middelen beschikbaar stelt om de onderwijsroute te kunnen financieren voor inburgeraars die in 2022 inburgeringsplichtig worden. Deze extra middelen zullen richting centrumgemeente Zwolle worden uitgekeerd, die de trajecten ook voor Dalfsen inkoop. Voor de langere termijn wordt door het Rijk gekeken naar een structurele en duurzame manier om de onderwijsroute te regelen. Hierover wordt in het voorjaar 2022 meer duidelijkheid verwacht.

Voor inburgeraars die de onderwijsroute op HBO niveau kunnen doen, maken we regionaal nog nadere afspraken. De aantallen hiervoor zijn dusdanig laag dat hiervoor geen Europese aanbesteding voor nodig is. Eventuele losse inkoop van trajecten is op Dalfser schaal ook mogelijk.

Uitgangspunten bij de inkoop

In de programma's van eisen zijn diverse eisen opgenomen die als aandachtspunt in het huidige inburgeringsaanbod zijn benoemd. Dit zijn eisen die gaan over:

- Tijdige start
- Maatwerk (bijv. qua tempo en/of intensiteit van de lessen).
- Gecertificeerde docenten bij iedere les
- Gratis verstrekking van benodigde leermiddelen
- Tussentijdse voortgangsrapportages en evaluatiemomenten op individueel en managementniveau om de individuele voortgang en kwaliteit van het aanbod te monitoren.

Inkoop Z-route niet regionaal.

Omdat bij de Z-route de verbinding tussen taal en participatie erg belangrijk is, en we de participatieactiviteiten liefst in of rond de eigen gemeente willen organiseren, hebben we net zoals de meeste andere gemeenten voor de Z-route besloten niet aan te haken op de regionale aanbesteding, maar deze zelf in te kopen. Op deze manier denken we de taal in de klas beter te kunnen laten aansluiten op de taal in de praktijk omdat de aanbieder voor deze klas te maken heeft met één opdrachtgever en de samenwerking met andere lokale partners daardoor beter tot stand komt.

Toetsing op kwaliteit.

Ten opzichte van het huidige stelsel, zijn er meer mogelijkheden om op kwaliteit van het aanbod te sturen. Er is een toezichtskader waaraan bij de B1-route getoetst wordt door Blik op Werk en bij de onderwijsroute zal de kwaliteit getoetst worden door de Onderwijsinspectie. Daarnaast kunnen signalen over de kwaliteit van het onderwijs nu beter geadresseerd worden door gemeenten zelf als opdrachtgever. Regelmatige voortgangsrapportages en gesprekken op basis van vooraf bepaalde KPI's maken onderdeel uit van de overeenkomst.

Schakelen tussen routes

Als een inburgeraar onvoldoende of juist meer vooruitgang boekt dan op basis van het PIP wordt verwacht, kan de gemeente er voor kiezen om de leerroute binnen anderhalf jaar te wijzigen. Het PIP wordt dan opnieuw vastgesteld. Met de aanbieders van de verschillende routes zullen afspraken gemaakt worden voor wat betreft een (warme) overdracht en facturering.

3.2 De onderwijsroute

De beste kans voor statushouders om duurzaam richting werk te kunnen uitstromen, is een Nederlands diploma. De onderwijsroute is bedoeld voor inburgeraars met een hoge leerbaarheid, die gemotiveerd zijn en de potentie hebben om een opleiding in het Nederlandse onderwijs te volgen. De onderwijsroute bereidt deze inburgeraars door middel van een taalschakeltraject voor op instroom in het reguliere (middelbaar of hoger) Nederlandse onderwijs. Het traject (van ongeveer 1,5 tot 2 jaar) wordt afgesloten met een centraal inburgeringsexamen op B1 niveau of hoger, een centraal examen voor KNM (Kennis van de Nederlandse Maatschappij) en daarnaast schoolexamens voor deficiënte vakken zoals Engels en wiskunde. Ook loopbaanoriëntatie maakt onderdeel uit van de leerroute.

Het ministerie schat in dat ongeveer 25 % van de inburgeraars in deze route zal vallen. Voor Dalfsen is het lastig een inschatting te geven omdat het aantal jonge opgeleide statushouders erg schommelt. Het gaat voornamelijk om jonge inburgeraars (onder de 28) die vóór hun 30^e met studiefinanciering kunnen starten met een reguliere vervolgopleiding.

Volwassen inburgeraars en de onderwijsroute: maatwerk

Er zijn echter ook (hoog)opgeleide statushouders, die hun beroep in Nederland willen voortzetten maar hiervoor omscholing nodig hebben. Wanneer zij ouder zijn dan 28 bij de start van de inburgering, zullen zij geen gebruik meer kunnen maken van studiefinanciering. Indien de inburgeraar wel de potentie heeft om een Nederlands diploma te halen, willen we deze kans ook bieden en zullen we dus ook de onderwijsroute adviseren. Dit is maatwerk, waarbij we wel wat uitgangspunten hanteren:

- De gewenste vervolgopleiding moet gericht zijn op uitstroom richting kansrijke beroepen en is bij voorkeur in deeltijd of via BBL trajecten mogelijk.
- De inburgeraar heeft tot dusver laten zien gemotiveerd en standvastig te zijn, waardoor de kans dat hij/zij slaagt voor de opleiding hoog wordt ingeschat (bijv. door relevante opleiding in land van herkomst, het goed doorlopen van de voorinburgering op het AZC, meedoen aan participatie activiteiten die geboden zijn in het AZC, een duidelijk wensberoep, etc).
- Bij twijfel over de haalbaarheid of studievaardigheden kan een assessment vanuit het UAF worden ingezet. Deze organisatie ondersteunt en begeleidt hoogopgeleide vluchtelingen bij een opleiding op MBO 4 niveau of hoger.

Na het succesvol doorlopen van de onderwijsroute kan de inburgeraar doorstromen naar een vervolgopleiding. Wanneer gebruik gemaakt kan worden van externe fondsen voor de studiegerelateerde kosten (zoals het UAF, regionale Human Capital Agenda middelen, etc.), blijven voor de gemeente met name de kosten over van het doorbetalen van de uitkering tijdens de opleiding. Omdat we waar mogelijk koersen op BBL en deeltijdopleidingen, worden deze kosten zoveel mogelijk beperkt. Daarnaast is het uitgangspunt uiteraard dat iemand uitstroomt richting een baan op niveau en daarna niet weer terugkeert in de uitkering. Naast de financiële onafhankelijkheid is het ook voor de psychische gezondheid goed om werk te kunnen doen dat voldoening geeft.

Onderwijsroute en participatie.

De onderwijsroute is een intensief traject gericht op vervolgonderwijs. De focus van inburgeraars zal dan ook op het volgen van onderwijs liggen en minder op participatie. Wel zullen we gedurende de brede intake afspraken maken over deelname aan activiteiten om de taal in de praktijk te oefenen, een netwerk op te bouwen en/of bijvoorbeeld een bijbaan te kunnen vinden.

3.3 De B1-route

Het doel van de B1-route is dat de inburgeraar zelfstandig kan participeren in de Nederlandse maatschappij. Het gewenste resultaat is het behalen van de examens op niveau B1 of hoger. De inburgeraar heeft dan een toereikend taalniveau om uit te stromen naar betaald werk (al tijdens het traject of als vervolg) of een andere passende vorm van participatie. Na verloop van tijd (en na het volgen van 600 uur taalonderwijs) kan de gemeente vaststellen dat niveau A2 het hoogst haalbare is binnen de inburgeringstermijn. In dat geval moet het PIP worden gewijzigd, aangezien dan de eindtermen voor het voldoen aan de inburgeringsplicht veranderen.

De route wordt afgesloten met centrale taalexamens (lezen, luisteren, schrijven en spreken) en het centrale examen Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM).

B1-route en participatie

Het is de bedoeling dat de inburgeraar naast taallessen ook participatieactiviteiten doet, zoals een taalstage, vrijwilligerswerk of meedoet aan andere activiteiten ter bevordering van de taal (taalcoach, etc.). Er zijn vanuit de Wet inburgering geen eisen aan het participatieonderdeel in de B1-route (dus ook geen consequenties voor het voldoen aan de inburgeringsplicht), maar wij kunnen en zullen wel verplichtingen opleggen bij inburgeraars die een uitkering vanuit de Participatiewet ontvangen. Uit ervaring met pilots 'van A2 naar B1' bleek ook dat de taal sneller geleerd wordt als de inburgeraar de taal ook buiten de schoolmuren nodig heeft. Dit zorgt voor meer motivatie en het in de praktijk brengen van wat geleerd wordt.

Dit was overigens ook al uitgangspunt in onze aanpak 'Thuis in Dalfsen' en de afgelopen jaren zetten wij al in op deelname aan informele taalactiviteiten, taalstages en vrijwilligerswerk. Dit zullen we voor deze doelgroep ook blijven doen en uitbreiden. De intensiteit hiervan stemmen we af op de intensiteit van de taalroute en de belastbaarheid van de inburgeraar en leggen we vast in het PIP.

In Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld proberen we door samenwerking met een aantal lokale en subregionale organisaties en werkgevers plekken voor taalstages en werkstages te vinden voor verschillende fases en uitstroomrichtingen (voor statushouders en andere inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt). Een soort 'werkcarrousel'. Op dit moment werken we aan de invulling hiervan.

Het ministerie schat in dat ongeveer 60% van de inburgeraars in de B1-route zal instromen.

3.4 De Z-route

De Z-route is voor inburgeraars voor wie A2 taalniveau niet haalbaar is; het gaat om inburgeraars die veelal analfabeet of laaggeletterd zijn met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Meedoen in de samenleving vanuit maximale zelfredzaamheid is voor deze groep de insteek (indien mogelijk uiteindelijk

via werk). Alfabetisering vormt een onderdeel van de Z-route. De route wordt afgesloten met een eindgesprek met de gemeente.

In deze route is een veel grotere focus op het participatiedeel. Deelnemers aan de Z-route moeten straks niet alleen 800 uur taallessen volgen, maar ook 800 uur aan participatieactiviteiten doen. Denk aan taalstages, vrijwilligerswerk, trainingen, non-formele taalactiviteiten (taalcoach, koffie en taal) en andere activiteiten ter bevordering van de taal of zelfredzaamheid. Hier wordt nu ook op ingezet, maar dat is nu meestal minder intensief dan straks in deze route de bedoeling is.

Bij de taallessen ligt in deze route straks de nadruk op alfabetisering (indien nodig) en het gebruik van de taal in de dagelijkse praktijk. Er zal geen ontheffing meer nodig zijn voor deze groep nadat zij de route hebben doorlopen, omdat het traject wordt afgesloten met een eindgesprek met de gemeente en op basis hiervan wordt besloten of iemand zijn verplichtingen in het kader van zijn PIP heeft nagekomen. Als dit zo is krijgt de deelnemer een inburgeringscertificaat. Ontheffing is alleen nog mogelijk in geval van bijzondere situaties.

Het ministerie schat in dat ongeveer 15% van de inburgeraars in deze route zal instromen.

3.4.1 StarterZ-klas

Voor de Z-route is besloten niet mee te doen aan de regionale aanbesteding, maar deze indien mogelijk lokaal te organiseren, om zo de verbinding met de participatiecomponent uit de Z-route tot stand te kunnen brengen. Belangrijk aandachtspunt/risico bij dit besluit is de schaalgrootte geweest. Zijn de aantallen in Dalfsen groot genoeg om een aanbod te organiseren? En is het ook op de lange termijn financieel haalbaar?

De conclusie is dat de schaalgrootte voor alleen de Z-route op zichzelf te klein is, maar dat een combinatie met een Startklas (zoals beschreven in hoofdstuk 2.2.2) wel haalbaar lijkt. We willen daarom in 2022 ervaring opdoen met een gecombineerde groep en de overeenkomst verlengen op het moment dat blijkt dat de doelen voor beide doelgroepen (Z-route cursisten en nieuwe instromers) voldoende behaald lijken te kunnen worden. De combinatie van de startklas en de Z-route klas noemen we: de StarterZ-klas.

Doel van de StarterZ-klas

Het beoogde effect is dat:

1. Inburgeraars die de Z-route gaan volgen, taallessen kunnen volgen in hun eigen gemeente die aansluiten op de participatieactiviteiten die zij zullen ondernemen.
2. Inburgeraars een passende leerroute gaan volgen. Door deelname aan de StarterZ-klas kan de leerbaarheid beter ingeschat worden dan door een leerbaarheidstoets op één moment.
3. Bovenstaande effecten gerealiseerd kunnen worden binnen de financiële ruimte die er is voor de uitvoering van de wet inburgering.

Opzet van de StarterZ-klas: praktijkgerichte taallessen.

De StarterZ-klas biedt 7-8 uur praktijkgerichte taallessen per week gedurende 46 weken per jaar. Een ervaren docent zorgt samen met (vrijwillige) klassenassistenten voor een aanbod op maat. De groep bestaat uit maximaal 12 cursisten.

In de beginfase zal de groep nog niet gevuld kunnen worden met Z-route cursisten en starters. We hebben daardoor de mogelijkheid om ook een aantal statushouders uit ons bestand tijdelijk extra taallessen aan te bieden. Dit gaat bijvoorbeeld om zogenaamde ELIP-ers (Einde Lening, InburgeringsPlichtig), dit zijn inburgeraars die (vaak door omstandigheden) bijna door hun DUO-lening zijn, die vaak niet in staat zijn om het examen te halen maar die nog niet voldoende uren hebben gehaald om ontheffing aan te vragen. Voor deze groep inburgeraars zijn vanuit het Rijk beperkte middelen naar gemeenten gekomen (zie hoofdstuk 7). Door hen taalonderwijs aan te bieden kunnen zij mogelijk toch aan hun inburgeringsplicht voldoen en hoeven zij de lening van € 10.000 niet terug te betalen.

In de loop van de tijd groeit de groep toe naar de uiteindelijke 'StarterZ-klas': deelnemers aan de startklas en inburgeraars die het advies Z-route hebben gekregen. Uitgangspunten zijn:

- Er stromen gemiddeld 3 a 4 inburgeraars per jaar in de Z-route. De eerste instroom is verwachten we niet vóór de tweede helft van 2022.
- een z-route cursist heeft bij een lesprogramma van 3 x 2,5 uur ongeveer 2,5 jaar nodig heeft
- een starter draait minimaal 7 weken mee in de startklas

Met deze uitgangspunten zou een groepsindeling er voor de komende jaren zo uit kunnen zien:

	2022	2023	2024	2025
1	z-route	z-route	z-route	startklas
2	z-route	z-route	startklas	startklas
3	startklas	z-route	z-route	z-route
4	startklas	z-route	z-route	z-route
5	startklas	z-route	z-route	z-route
6	startklas	z-route	z-route	z-route
7	startklas	startklas	z-route	z-route
8	ELIP/ondertussen	startklas	z-route	z-route
9	ELIP/ondertussen	startklas	z-route	z-route
10	ELIP/ondertussen	startklas	startklas	z-route
11	ELIP/ondertussen	startklas	startklas	z-route
12	ELIP/ondertussen	ELIP/ondertussen	startklas	startklas

We zetten conform het inkoopbeleid een meervoudig onderhandse aanbesteding uit. Op verschillende momenten (als eerste na een half jaar na de start) evalueren we of de pilot voldoende tegemoet komt aan de doelen voor de Z-route én de startklas. De pilot wordt (met verlengingsopties) doorgezet tot maximaal 4 jaar na start van de StarterZ-klas, indien de doelen voldoende mate behaald worden.

Voor de inhoudelijke evaluatie van de pilot zijn op basis van andere pilots al zinvolle indicatoren benoemd. Nieuw in deze pilot is de combinatie van een startklas en de Z-route. In de pilotfase zal duidelijk moeten worden of deze combinatie haalbaar is. Indien blijkt dat dit niet het geval is zullen wij de StarterZ-klas na een jaar niet verlengen en zullen we trajecten inkopen bij de aanbieder(s) die dit voor omliggende gemeenten verzorgen.

3.4.2 De Z-route en participatie

De deelnemers aan de Z-route die ook afhankelijk zijn van een uitkering (voor de statushouders geldt dit vrijwel altijd), zullen 800 uur aan participatieactiviteiten moeten doen. Het is voor deze doelgroep lastiger om in de beginfase vrijwilligerswerk of een taalstage te doen, omdat zij de taal langzamer leren, vaak niet digitaal vaardig zijn en soms ook meer moeite hebben om zich (Nederlandse) werknemersvaardigheden eigen te maken. Bij reguliere werkgevers of organisaties kunnen zij vaak nog niet terecht. Voor deze groep willen we daarom met name in de beginfase inzetten op begeleide trajecten, waar zij extra ondersteuning krijgen bij de taal op de werkvloer en waar extra aandacht wordt besteed aan de culturele verschillen ten aanzien van werk. Indien mogelijk kunnen zij daarna doorstromen richting andere trajecten van de 'werkcarrousel'. Naast de activiteiten gericht op werk/meedoen vallen ook informele taalactiviteiten (koffie en taal, taalcoaching) of deelname aan overige activiteiten ter bevordering van de taal onder de participatie uren.

We zullen bij deze groep daarnaast ook kijken naar de mogelijkheden om praktijkervaringen op te zetten naar certificaten. Er start hier een pilot 'praktijkleren' voor.

4 Thuis en zelfredzaam in Dalfsen

4.1 Maatschappelijke begeleiding

Net als in het huidige inburgeringsstelsel worden statushouders gedurende de eerste fase van de inburgering begeleid en ondersteund. De gemeente is ook nog steeds verantwoordelijk voor de invulling hiervan en de duur van de begeleiding.

De wettelijke taken veranderen iets. De maatschappelijke begeleiding bestaat formeel niet meer uit het opstarten van de inburgering, omdat deze taak nu bij gemeenten is belegd. De maatschappelijke begeleiding bestaat nu volgens de wet uit de praktische hulp bij het regelen van de basisvoorzieningen en voorlichting over de basisvoorzieningen in de Nederlandse samenleving op gebied van wonen, zorg, werk, inkomen, verzekeringen en onderwijs. Ook kennismaking met de lokale leefomgeving en maatschappelijke organisaties hoort hierbij. Daarnaast blijven de vrijwilligers van Vluchtelingenwerk in Dalfsen net als nu werken aan de zelfredzaamheid van statushouders. In Dalfsen duurt de maatschappelijke begeleiding gemiddeld anderhalf jaar.

PIP als basis voor de samenwerking

Vluchtelingenwerk maakt bij de begeleiding gebruik van een meetinstrument gebaseerd op de zelfredzaamheidsmatrix om op de verschillende leefgebieden te monitoren hoe zelfredzaam iemand is. In het kader van het persoonlijk plan inburgering en participatie (PIP), is samenwerking tussen Vluchtelingenwerk en de gemeente van groot belang. Voor de vrijwilliger is het van belang om te weten welke afspraken er zijn gemaakt in het kader van inburgering en participatie, zodat in de begeleiding daar ook rekening mee gehouden kan worden. Andersom heeft de vrijwilliger door het regelmatige contact met de statushouder goed zicht op de voortgang en hoe het gaat met de statushouder. Over de wijze van samenwerking maken we met Vluchtelingenwerk een gezamenlijk werkproces en afspraken passend binnen de AVG richtlijnen.

4.2 Het participatieverklaringstraject (PVT)

Het participatieverklaringstraject (PVT) bestaat, net als in het huidige inburgeringsstelsel, uit twee verplichte onderdelen:

- Een inleiding in de Nederlandse kernwaarden van de Nederlandse Samenleving
- Ondertekenen van de participatieverklaring

Het participatieverklaringstraject behelst minimaal 4 dagdelen van 3 uur en wordt vier weken achter elkaar uitgevoerd.

Op dit moment zitten in het participatieverklaringstraject de volgende onderdelen:

- Inleiding in de Nederlandse kernwaarden
- Voorlichting door de GGD over gezondheid
- Voorlichting over wonen door Vechthorst
- Voorlichting over werk door loopbaanconsulent en netwerker van de gemeente
- Excursie naar de bibliotheek/infopunt en kennismaking met het welzijnswerk
- Officieel ondertekeningmoment en overhandiging certificaat door de wethouder.

In het nieuwe stelsel is de wettelijke termijn gelijkgetrokken met de inburgeringstermijn, dus drie jaar na ondertekening van het PIP (dit was 12 maanden). Wat ook nieuw is, is dat ook gezins- en overige migranten het volledige programma moeten doorlopen. Voorheen was één workshop verplicht, de overige workshops waren vrijwillig.

We stemmen de inhoud van het traject af op basis van de ervaringen vanuit statushouders en maatschappelijke organisaties. Daarnaast kijken we naar relaties met andere programma's. Zo is het wellicht logischer om de voorlichting over werk niet onder het PVT onder te brengen maar onder de MAP (zie ook 4.4). De komende jaren zullen we het programma blijven evalueren en bijvoorbeeld ook bekijken

of het zinvol is om sommige onderdelen op een ander moment tijdens de inburgeringstermijn aan te bieden (bijvoorbeeld nadat de maatschappelijke begeleiding is gestopt) nu de wettelijke termijnen dit toelaten.

4.3 Financieel ontzorgen en financiële zelfredzaamheid

Om schulden te voorkomen en in de beginfase rust te creëren zodat statushouders zich kunnen richten op hun inburgering, heeft de wetgever bepaald dat alle statushouders de eerste zes maanden financieel ontzorgd worden, doordat hun vaste lasten uit de uitkering betaald worden. Daarnaast moeten zij begeleid en gestimuleerd worden richting financiële zelfredzaamheid. Dit kan een gemeente zelf oppakken, maar ook organiseren in combinatie met de maatschappelijke begeleiding en/of met andere partijen.

Dit betekent dat gezorgd moet worden dat:

- de huur, de rekeningen voor gas, water en licht en de verplichte zorgverzekeringswet worden ingehouden van de uitkering.
- de verantwoordelijkheid voor het betalen van deze vaste lasten op een goede manier weer wordt teruggegeven aan de statushouders (voorkomen dat er dan problemen gaan ontstaan).
- alle statushouders worden getraind in financiële zelfredzaamheid. Er zijn verschillende partijen die hier een aanbod op hebben.
- er een goede samenwerking en doorgaande lijn is met en tussen de betrokken partijen in het voorveld.

Het financieel ontzorgen is alleen voor statushouders.

4.3.1 Fases bij het financieel ontzorgen

1) Bespreken met de statushouder .

De eerste stap is het bespreken van het financieel ontzorgen. Hierbij is een zorgvuldige uitleg van belang. Dit geldt voor alle statushouders, maar zeker ook bij statushouders die in hun land van herkomst de verantwoordelijkheid voor hun financiën prima konden dragen. Voor hen staat de ontzorgplicht wat haaks op de bedoeling: stimuleren van zelfredzaamheid.

Van belang is dat we het doel van het ontzorgen duidelijk maken (rust creëren in die eerste hectische maanden) en dat de insteek niet is dat statushouders niet met geld kunnen omgaan, maar dat veel statushouders nog niet bekend zijn met hoe (ingewikkeld) het *in Nederland* geregeld is en dat dit vaak wezenlijk anders is dan wat zij gewend zijn.

Als gemeente moeten we handhaven op het meewerken aan de ontzorgplicht. Boetes vanwege niet meewerken aan de ontzorgplicht willen we echter zoveel mogelijk voorkomen door een goede communicatie.

In situaties waarbij mensen hun financiën zelf willen regelen én we op basis van de brede intake de inschatting maken dat zij (ook in het administratief ingewikkelde Nederland) goed zelfstandig voor hun financiën kunnen zorgen, kijken we naar de mogelijkheden van individueel maatwerk. Op die manier ontnemen we mensen niet onnodig de eigen regie. Over de criteria van financiële zelfredzaamheid maken we verdere werkafspraken.

We passen daarnaast vooralsnog niet de afstemmingsverordening (die regelt dat we kunnen handhaven) aan totdat de praktijk uitwijst dat dit nodig is.

2) Inzet budgetbeheer light.

We kiezen ervoor om de praktische kant van financieel beheer te laten uitvoeren door Sociaal.nl. Dit heeft de volgende voordelen:

- Minder administratieve last op de uitvoering. Er wordt door Sociaal.nl een rekening geopend waar de uitkering op binnenkomt en waar de vaste lasten van worden betaald. Wij hoeven hierdoor geen afspraken per energieleverancier of zorgverzekeraar te maken over de facturering of uitbetaling

van de vaste lasten. Sociaal.nl heeft met verschillende leveranciers samenwerking wat zal zorgen voor een soepele afhandeling.

Het restantbedrag wordt aan de statushouder over gemaakt. Bij afbouw van het budgetbeheer zorgt sociaal.nl voor de follow-up.

- Snelle uitvoering. De zaken kunnen middels digitale machtigingen binnen twee weken geregeld worden.
- Mogelijkheid tot maatwerk. Om goed te kunnen volgen of we de juiste mate van ontzorgen inzetten, is het goed dat er regelmatig een ijkmoment plaatsvindt. Dit doen we in ieder geval na 3 en 6 maanden. Op basis van deze ijkmomenten kan de keuze worden gemaakt om budgetbeheer te verlengen, af te bouwen of op te schalen. Als de inschatting wordt gemaakt dat het verstandig is dat ook andere vaste lasten uit de uitkering worden betaald, dan kan dit ook via budgetbeheer light. Indien blijkt dat ook dit niet voldoende is en dat alle rekeningen via budgetbeheer moeten worden betaald (met budgetplan en leefgeld), dan kan opgeschaald worden naar regulier budgetbeheer zoals we dit nu soms ook inzetten. Maar ook eerder afbouwen kan (geleidelijk) na drie maanden. Doordat er wel een follow-up plaatsvindt, voldoen we ook dan nog steeds aan onze wettelijke ontzorgplicht.

Indien de vaste lasten tijdelijk hoger zijn dan de inkomsten (bijvoorbeeld doordat toeslagen nog niet zijn verwerkt), dan wordt hier middels de mogelijkheden binnen de participatiewet een oplossing voor gezocht.

3) Financiële begeleiding

Bij de begeleiding richting financiële zelfredzaamheid spelen meerdere partijen een rol:

- Vluchtelingenwerk. In het kader van de maatschappelijke begeleiding ondersteunen vrijwilligers nu ook al bij de financiën. De vrijwilligers zijn getraind in de methodiek 'Eurowijzer'. Dit is een methode om de financiële zelfredzaamheid van statushouders te begeleiden.
- Wij zetten via Vluchtelingenwerk ook de training 'Eurowijzer' in, bij voorkeur binnen 3 tot maximaal 9 maanden na huisvesting. Tijdens de training staat het budgetteren in Nederland centraal, maar ook hoe het werkt in Nederland (toeslagen, eigen risico, etc). In 2021 is gestart met het koppelen van een training Digisterker voor statushouders aan de training Eurowijzer. Digitale vaardigheden zijn immers belangrijk bij het kunnen regelen van je financiën.
- Consulente gemeente: houdt vinger aan de pols tijdens voortgangsgesprekken en voert regie op afspraken PIP ten aanzien van financiële zelfredzaamheid.
- Sociaal.nl: speelt vooral een toezichhoudende rol bij afbouwen van het ontzorgen of juist bij opschalen richting regulier budgetbeheer.
- Humanitas/schuldhulpmaatje: kan worden ingezet tijdens of na periode van maatschappelijke begeleiding.

Met deze partijen worden gezamenlijke werkafspraken gemaakt rondom het financieel ontzorgen.

4.4 Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP)

Om aan de inburgeringsplicht te voldoen, moeten alle inburgeringsplichtigen (dus ook gezinsmigranten) die deelnemen aan de B1 of Z-route een Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) afronden. Doel is om kennis te maken met en voor te bereiden op deelname aan de Nederlandse arbeidsmarkt. Deelnemers aan de onderwijsroute hoeven geen MAP te volgen, loopbaanoriëntatie is voor hen onderdeel van de leerroute.

De MAP is een nieuw onderdeel van de inburgering en vervangt het examenonderdeel 'Oriëntatie op de Nederlandse Arbeidsmarkt (ONA) zoals die nu in de huidige inburgering zit. In het huidige stelsel komt deze pas aan het eind van de inburgering, maar van gemeenten wordt nu verwacht dat zij op tijd beginnen met de MAP. Dit ligt voor de hand, omdat inburgeraars dan een beter zicht hebben op hun kansen en mogelijkheden op de Nederlandse arbeidsmarkt en zij hun participatieactiviteiten daar ook beter op kunnen aansluiten. De wettelijke termijn om de MAP af te ronden is echter gelijk aan de inburgeringstermijn (3 jaar).

Wat moeten we regelen?

- De gemeente moet een programma samenstellen dat aansluit op de lokale arbeidsmarkt en dat zich richt op de thema's beroepsoriëntatie, werknemerscompetenties, realistisch beroepsbeeld, beroepskansen, beroepscompetenties verwerven, netwerk opbouwen, werk vinden en werkcultuur. Het is de bedoeling om de MAP uit te laten voeren door een organisatie die kennis heeft van de lokale arbeidsmarkt en die ervaring heeft met de arbeidstoeleiding van inburgeringsplichtigen.
- De afspraken over het volgen van de MAP moeten in het persoonlijk plan (PIP) worden opgenomen. Als een inburgeraar al (deels) beschikt over de benodigde kennis en/of vaardigheden, dan kan de gemeente besluiten om over dat deel of thema geen afspraken op te nemen. Zo kan de MAP dus op maat worden aangeboden.
- Het MAP moet één praktijkelement bevatten gericht op de praktische inzet van inburgeringsplichtigen op de Nederlandse arbeidsmarkt. Dit praktijkelement beslaat minimaal 40 uur. Dit zou dus kunnen in de vorm van een taal- of werkstage.

Inmiddels is in december de handreiking MAP gepubliceerd. Dit is een compleet MAP handboek met op alle hierboven genoemde thema's (groeps)opdrachten en instructies voor de training. We gaan deze bestuderen en bepalen:

- wat we zelf kunnen uitvoeren binnen de bestaande taken van onze loopbaanbegeleiders en/of netwerker,
- wat we moeten of willen inkopen en of wij hierin gezamenlijk kunnen optrekken met aangrenzende gemeenten. Het is bijvoorbeeld goed voor te stellen dat wij (onderdelen van) de MAP voor in ieder geval de Z-route inburgeraars beleggen bij de aanbieder(s) van de participatietrajecten.

4.5 Preventie, welzijn en gezondheid

Bij de evaluatie en doorontwikkeling van het plan van aanpak 'Thuis in Dalfsen' eind 2019 hebben wij geconstateerd dat de visie uit 2017 nog steeds past bij de huidige tijd. Ook hebben wij daarin een aantal uitgangspunten benoemd voor de komende jaren. De meeste daarvan zijn inmiddels ook opgenomen als een wettelijke taak in het kader van de wet inburgering en dus elders in dit uitvoeringsplan terug gekomen, maar er zijn nog een aantal aandachtspunten op gebied van preventie, zorg en welzijn die we ook in dit plan opnieuw benoemen en actualiseren. Dit zijn specifieke actiepunten die nog op de agenda staan om uitgevoerd te worden of die continu onze aandacht nodig hebben.

Naast deze aandachtspunten zijn er ook nog activiteiten (al dan niet specifiek voor statushouders) die al ingebed zijn en waar statushouders in de toekomst gebruik van zullen blijven maken (koffie en taal, taalcoaching, voorleesactiviteiten, huiswerkbegeleiding, naaiatelier, etc.). Ook de buurtsportcoach blijft betrokken bij deze doelgroep, door sportdeelname zoveel mogelijk te stimuleren, drempels te verlagen en te ondersteunen bij initiatieven.

Sleutelpersonen/bruggenbouwers

We hebben het project bruggenbouwer via Saam Welzijn niet verlengd, omdat duidelijk werd dat één bruggenbouwer onvoldoende aansluiting heeft met de verschillende statushouders. Wel ontvingen wij het afgelopen jaar vaker signalen dat er statushouders en andere migranten zijn die sociaal geïsoleerd zijn en dat de coronapandemie dit heeft versterkt. Zij weten de weg niet richting het reguliere voorveld (welzijnswerk, AMW, sport/ cultuur) of ervaren drempels om hier zelfstandig aan te kloppen of gebruik van te maken. We willen in overleg met onze betrokken organisaties kijken hoe we 'oudkomers' kunnen inzetten als sleutelfiguren om te bevorderen dat mensen (weer) mee gaan doen, waarbij deze sleutelpersonen getraind en ondersteund worden.

Nadat we via de maatschappelijke partners en onze consultants statushouders hebben geïnventariseerd wie er benaderd zou kunnen worden als sleutelfiguur, nodigen wij deze groep uit onder begeleiding van professionele sleutelfiguren. Met deze groep gaan we in gesprek of en zo ja wat zij zouden willen betekenen voor nieuwe statushouders (bijvoorbeeld door bij wijkbezoeken of activiteiten van Saam aan te sluiten, om mee te gaan naar instanties of naar de sportvereniging, voorlichting te geven bij het

participatieverklaringstraject of anders). Sleutelfiguren die wat willen betekenen krijgen een training en indien nodig ondersteuning van professionele sleutelfiguren. Daarnaast worden zij gekoppeld aan één van de lokale maatschappelijke partners.

In gevallen waar vrijwillige sleutelfiguren niet ingezet kunnen worden vanwege de zwaarte van de casuïstiek, zetten wij incidenteel tijdelijk een professionele sleutelpersoon in. De kosten hiervoor worden vanuit het corona-actieprogramma betaald.

Cultuursensitief werken

In 2017 en 2018 hebben wij vrijwilligers en professionals voorgelicht over interculturele communicatie. Hier willen wij weer een vervolg aan gaan geven met nieuwe trainingen/voorlichtingen.

Daarnaast blijven wij bij de GGZ aanbieder(s) aandacht vragen voor het cultuursensitief werken binnen hun organisatie en letten wij bij de inkoop van Wmo en Jeugdzorg er ook op dat we aanbieders contracteren die cultuursensitief kunnen werken.

Opvoedondersteuning

Om ouders te ondersteunen bij het opvoeden in Nederland zijn er diverse laagdrempelige mogelijkheden:

- Homestart. Het project Homestart wordt verlengd in 2022 en 2023 en heeft bij meerdere ouders in een behoefte voorzien. Ouders worden ondersteund bij lichte opvoedvragen door een vrijwilliger die het gezin wekelijks bezoekt. Dit een voorziening voor alle ouders. Statushouders maken hier relatief wel vaker gebruik van omdat zij vaker dan Nederlandse inwoners niet iemand in hun sociale netwerk hebben met wie zij hun opvoedvragen kunnen bespreken.
- Voorlichting/training. Dit kan bijvoorbeeld door de inzet van de training opvoedondersteuning van Vluchtelingenwerk of door inzet van een Mindspring training voor ouders en jongeren/kinderen (De Kern/Impluz). Ook heeft de bibliotheek een programma voor ouders met een taalachterstand in het kader rondom opvoeding en betrokkenheid bij school ('Voor jou en je kind').

Voor dit soort trainingen is meestal wel een enigszins homogene groep nodig en dit is dus niet iets wat we standaard inzetten maar wel indien hier behoefte aan is bij meerdere ouders.

Overige voorlichting en training statushouders

Op behoefte willen we ook overige voorlichting of training blijven inzetten. Zo start er begin 2022 een Mindspring groep voor jonge statushouders (16 tot 23) om te leren omgaan met stress en een steunend netwerk te kunnen opbouwen. Dit hebben we voorheen ook voor volwassen statushouders aangeboden. Maar ook een training voor vrouwen in het kader van empowerment is mogelijk.

Leefbaarheid en draagvlak in de buurt

Het draagvlak voor de komst van statushouders is niet in alle buurten of wijken even groot. Vaak komt weerstand voort uit vooroordelen en angst voor het onbekende, maar soms ook doordat statushouders of andere migranten niet voldoende bekend zijn met de geschreven en ongeschreven regels rondom wonen. Met Vluchtelingenwerk, Saam Welzijn en Vechthorst willen we kijken welke mogelijkheden er zijn (op gebied van communicatie of specifieke activiteiten) om ontmoeting te stimuleren en de leefbaarheid en draagvlak te vergroten. Daarbij kijken we ook naar good practices in andere gemeenten.

Prioriteren en plannen

Om de activiteiten op gebied van preventie uit te kunnen voeren is een realistische planning nodig waarin de activiteiten in de tijd worden weggezet. Dit om het zowel praktisch als financieel uitvoerbaar te houden. We zullen deze activiteiten dan ook niet allemaal in 2022 uitvoeren maar samen met de samenwerkingspartners (Saam, Vluchtelingenwerk, De Kern, Bibliotheek/Taalpunt, Humanitas en de kerken) prioriteiten gaan benoemen en een planning maken voor de komende 2 tot 3 jaar.

5 Handhaving

Inburgeringsplichtigen zijn zelf verantwoordelijk voor het voldoen aan de inburgeringsplicht. Net als in het huidige inburgeringsstelsel wordt verwacht dat zij zich inzetten om de nodige taalvaardigheden en kennis op te doen. Gemeenten kunnen handhavend optreden als inburgeringsplichtigen zich niet of onvoldoende inspannen. Daarnaast blijft DUO verantwoordelijk voor de handhaving op het resultaat van de inburgering.

In de [VNG handreiking Naleving Inburgering](#) staat uitgebreide en heldere informatie die wij in de praktijk zullen toepassen. Hieronder de belangrijkste punten.

Handhaven op de inburgeringsplicht

In het huidige stelsel handhaaft DUO op de resultaatverplichting in de inburgering, dus als een inburgeraar niet slaagt binnen de inburgeringstermijn. DUO legt dan een boete op waarbij de inburgeraar de examens alsnog binnen een nieuw gestelde termijn moet halen.

In het nieuwe stelsel blijft dit bestaan, maar kan de gemeente daarnaast handhaven als:

- Inburgeraars niet meewerken aan de brede intake en/of de totstandkoming van het PIP
- Inburgeraars zich niet houden aan de afspraken uit het PIP, zoals meewerken aan de geboden ondersteuning die nodig is om de leerroute succesvol af te ronden.

De gemeente kan tot maximaal € 800 aan boete opleggen, waarbij het boetebedrag stapsgewijs verhoogd moet worden. De eerste boete bedraagt € 50,- en dit bedrag wordt steeds verdubbeld tot een bedrag van maximaal € 800,-. De gemeente moet rekening houden met de mate van verwijtbaarheid en ook daar heeft de wet percentages voor vastgelegd (verminderde verwijtbaarheid 25%, normale verwijtbaarheid 50%, grove schuld 75% en met opzet 100%).

Handhaving als laatste instrument

Handhaving is een laatste stap om de inburgeraar te motiveren om deel te nemen aan de trajecten. Van belang is, dat de inburgeraar inziet waarom het behalen van de inburgering noodzakelijk is voor zijn of haar eigen toekomst. Daar is de begeleiding (ook nu al) voortdurend op gericht. Daarbij is het o.a. van belang dat:

- er een vertrouwensrelatie wordt opgebouwd met de inburgeraar
- er vooraf en tijdens het traject duidelijke informatie wordt verstrekt
- De inburgeraar zich eigenaar voelt van zijn eigen plan
- er aandacht is voor het denk- en doenvermogen van de inburgeraar, evenals voor persoonlijke stressfactoren of gebeurtenissen.

Doordat we informatie ontvangen van onder andere de taalaanbieder en ook gezamenlijk de voortgang evalueren, is het beter mogelijk om het gesprek aan te gaan als de inzet achterwege blijft. Dan is ook sneller te achterhalen wat de reden is dat de inburgeraar minder aanwezig is en kan daar op ingesprongen worden.

Om te zorgen dat we kunnen handhaven in gevallen dat het nodig is, zullen we het werkproces hier op inrichten, zodanig dat deze aansluit op de handhaving van de participatiewet. Het is niet toegestaan om voor één gedraging zowel vanuit de Wet Inburgering te handhaven als vanuit de Participatiewet. Het ligt voor de hand om vanuit de participatiewet te handhaven als er onvoldoende inspanningen worden geleverd tijdens de participatieactiviteiten (bijvoorbeeld niet meewerken aan taalstages) maar op de overige onderdelen (taal, PVT en MAP) op grond van de wet inburgering. Dit hebben we zo ook in de beleidsregels opgenomen.

6 Monitoring en verantwoording

Wat verandert er?

Gemeenten moeten om drie redenen de uitvoering van de nieuwe wet monitoren:

1. Individuele voortgang

Gemeenten moeten de voortgang van de inburgeringstrajecten monitoren om inburgeraars goed te kunnen begeleiden gedurende de inburgeringstermijn.

2. Resultaatverplichting DUO

Daarnaast moet de gemeente de resultaten van diverse trajecten monitoren en aanleveren bij DUO ten aanzien van de resultaatverplichting van inburgeraars. Het gaat hier bijvoorbeeld om resultaten op gebied van het MAP, de PVT en de afsluiting van de Z-route.

3. Monitoring en evaluatie door het ministerie.

Ook moeten gemeenten monitoren om verantwoording af te kunnen leggen aan het rijk. Het ministerie wil als stelselverantwoordelijke monitoren of de nieuwe wet daadwerkelijk leidt tot de beoogde effecten. Hierbij gaat het om gegevens over aangeboden trajecten, vastgestelde PIP's, resultaten van de leerbaarheidstoets en keuzes voor de leerroutes, informatie over afschaling en wisselingen tussen routes, het opleidingsniveau en informatie over ingezette handhaving.

Registratie in de module inburgering

Om gegevens te kunnen uitwisselen moeten we ze registreren. Daarvoor hebben we de module inburgering in de Suite aangeschaft. Deze module maakt het mogelijk alle verplichte onderdelen te registreren in het kader van de individuele voortgang, de terugkoppeling aan DUO en de verantwoording richting het rijk. We ontwikkelen gezamenlijk met Staphorst en Zwartewaterland een werkproces inburgering. Daarbij kijken we naar de aansluiting met de registraties in het kader van re-integratie, zodat een zo efficiënt mogelijk werkproces wordt ingericht waarbij geen of zo min mogelijk dubbele registraties nodig zijn.

Na de gunning van de opdracht voor de inburgeringsroutes maken we afspraken met taal (en participatie)aanbieders over het aanleveren van voortgangsinformatie. Hierover zijn in de aanbesteding voor de leerroutes de randvoorwaarden gecreëerd (globale eisen ten aanzien van rapportages en evaluatiemomenten).

Lokale sturingsinformatie.

Zodra bekend is welke gegevens we kunnen ophalen uit het systeem, zullen we deze ook gebruiken om lokaal verantwoording af te leggen via de begrotingscyclus en de halfjaarrapportages. Daarbij kunnen we ook gebruik maken van de Benchmark statushouders, die de resultaten van gemeenten onderling vergelijkt.

De eerste gegevens over de uitvoering van de wet inburgering zullen in 2023 beschikbaar komen (bijv. over instroom in leerroutes, financieel ontzorgen etc.), maar de resultaten van de inburgering op zijn vroegst in 2024.

7 Uitvoering en financiële dekking

In dit hoofdstuk besteden we aandacht aan de randvoorwaarden om de wet Inburgering goed uit te kunnen voeren. Dit betreft de capaciteit van de uitvoering, de financiën maar ook communicatie.

7.1 Capaciteit op orde

De uitvoering van de wet Inburgering vraagt met name extra inzet en tijd vanuit de uitvoering. De consulenten (werk en inkomen) statushouders doen al veel als het gaat om het begeleiden van statushouders vanaf het moment van huisvesting tot aan de uitstroom richting werk. Er zijn echter veel extra taken bijgekomen. Denk aan de uitgebreidere intake, het opstellen van het PIP, het begeleiden bij de leerbaarheidstoets, het volgen van de inburgering en het financieel ontzorgen. Daarnaast hebben de consulenten er een nieuwe doelgroep bij: de gezins- en overige migranten.

Om de nieuwe wet goed uit te kunnen voeren hebben we alle werkzaamheden in kaart gebracht en hier uren aan gekoppeld. Uit deze onderbouwing blijkt dat we structureel minimaal 0,67 tot 0,78 FTE extra nodig hebben voor de uitvoering van de nieuwe wettelijke taken. Deze vacature is inmiddels uitgezet. Met een instroom die momenteel hoger is dan de uitstroom, is het goed om de formatie periodiek te monitoren om te zorgen dat we onze taken in de toekomst ook goed kunnen uitvoeren.

7.2 Communicatie

Zodra we klaar zijn voor de uitvoering van de nieuwe wet, zullen we in 2022 inzetten op communicatie:

- **voor inburgeraars en hun (vrijwillige) begeleiders:** het is van belang dat inburgeraars weten wat ze van de gemeente kunnen verwachten als ze hier komen wonen. We ontwikkelen daarom heldere communicatie over het inburgeringstraject en vertalen deze in de belangrijkste talen.

- **voor werkgevers, onze maatschappelijke samenwerkingspartners en hun vrijwilligers:** we organiseren bijeenkomsten voor vrijwilligers of sluiten bij overleggen aan, zodat voor vrijwilligers (en professionals) ook duidelijk is wat de nieuwe wet gaat betekenen voor de inburgeraars en om te bespreken wat dit betekent voor de bestaande werkwijzen en samenwerking.

- **voor inwoners:** We informeren via verschillende kanalen over de komst van de nieuwe wet inburgering en hoe het traject er uit ziet voor statushouders die in Dalfts komen wonen. Er gaan veel verhalen rond over asielzoekers en statushouders, maar hoe zit het nou echt?

7.3 Financiële dekking

Als het gaat om de financiële gevolgen van de wet inburgering, dan zijn er nog een aantal onduidelijkheden. Zo is de regionale aanbesteding nog niet afgerond, weten we niet hoe de verhouding tussen de verschillende inburgeringsroutes zal zijn en is het aantal inburgeraars altijd afhankelijk van de instroom.

Een inschatting van de kosten voor de inburgering en integratie statushouders is hieronder weergegeven. Dit is inclusief de bestaande kosten die nu ook al gemaakt worden voor huisvesting, tolkenkosten, maatschappelijke begeleiding, preventie en het participatieverklaringstraject (PVT).

Daarbij is het goed om te benoemen dat vrijwel alle nieuwe kostenposten taken betreffen die we *moeten* uitvoeren, zoals de leerroutes, het participatiedeel van de Z-route, het financieel ontzorgen en de extra regievoering door consulenten.

Meerjarenraming inburgering	2022	2023	2024	2025
inschatting aantal volwassen statushouders *	17	15	15	15
inschatting aantal gezinsmigranten	3	3	3	3
* In 2022 gaan we uit van 10 inburgeraars onder de oude wet, 7 nieuwe wet)				
Inschatting uitgaven				
Kosten voor huisvesting (huur etc.)	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Tolkkosten en sleutelfiguren	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000
Subsidie VWON (o.a. maatschappelijke begeleiding)	€ 60.500	€ 54.000	€ 54.000	€ 54.000
participatieverklaringstraject	€ 8.000	€ 7.200	€ 7.200	€ 7.200
MAP	€ 6.000	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
Inburgeringsroute taaldeel	€ 32.000	€ 95.025	€ 131.000	€ 138.375
Z-route participatie	€ 8.000	€ 18.000	€ 20.000	€ 20.000
Startklas (deel Z-route zit in inburgeringsroute taaldeel)	€ 31.000	€ 18.000	€ 14.600	€ 14.600
Financieel ontzorgen	€ 8.000	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000
preventie (voorlichting, mindspring, cultuursensitief werken etc.)	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Extra formatie regievoering inburgering	€ 50.000	€ 66.000	€ 66.000	€ 66.000
overige kosten (benchmark, ICT, communicatie)	€ 7.800	€ 1.800	€ 1.800	€ 1.800
Totaal	€ 252.300	€ 320.525	€ 355.100	€ 362.475
Begroot (na verwerking verwachte SPUK)	€ 219.450	€ 318.800	€ 358.450	€ 366.450
verwacht tekort/resultaat	€ -32.850,00	€ -1.725,00	€ 3.350,00	€ 3.975,00

Inzet middelen meicirculaire in 2022

Op basis van bovenstaande inschatting lijkt er vooral in het eerste jaar van de inburgering een tekort te ontstaan. Dit komt doordat we al wel gaan werken conform de nieuwe wet, maar veel inburgeraars nog onder de oude wet zullen vallen. Echter, in dit overzicht zijn nog niet de bedragen in opgenomen die wij via de meicirculaire ontvangen in 2022. Dit betreffen middelen voor de ondertussengroep en compensatie voor de uitstel van de wet (ongeveer 17.000 in 2022) en daarnaast verwachten wij ook nog middelen voor de maatschappelijke begeleiding via de meicirculaire (ongeveer 30.000 in 2022). Via de 1^e bestuursrapportage zal voorgesteld worden om deze middelen in te zetten om het tekort te dekken. Vanaf 2023 lijkt de uitvoering van de wet inburgering binnen bestaande middelen uitgevoerd te kunnen worden.

Bijlage 1: achtergrondinformatie over de leerbaarheidstoets

Hoe zie je *leerbaarheid*?

Amsterdam, 5 oktober 2021

Elwine Halewijn

Achtergrond leerbaarheidstoets

In de nieuwe inburgeringswet vanaf 2022 wordt er een leerbaarheidstoets ingezet in de brede intake. Deze toets wordt in opdracht van het ministerie van SZW ontwikkeld en afgenomen door een onafhankelijke partij. De uitkomsten van de leerbaarheidstoets zijn leidend bij de keuze voor een leerroute, voornamelijk in de keuze tussen de B1-route en de Z-route. De gemeente/klantmanager mag wel afwijken van het advies dat voortvloeit uit de resultaten van de leerbaarheidstoets, maar moet dat dan goed beargumenteren.

Wat is leerbaarheid eigenlijk?

Met 'Leerbaarheid' bedoelen we de mate waarin iemand nieuwe informatie kan opnemen of competenties kan ontwikkelen. Over dat vermogen is het een en ander te zeggen:

- Iedereen kan leren, tempo en manieren waarop verschillen.
- Leerbaarheid is niet iets statisch: je kunt het ontwikkelen, het kan variëren. Onder stress zijn mensen bijvoorbeeld minder leerbaar. Het heeft ook te maken met het schoolsysteem waarin je bent opgegroeid: heb je zulke opgaven eerder gedaan, ben je daarin getraind?
- Taal kunnen leren is ook een kwestie van aanleg. Wiskundeleraars kunnen niet altijd B2 halen.
- Als je heel gemotiveerd bent om iets te leren, gaat het vaak ook beter om je leerdoelen te halen.
- Als je nooit naar school bent geweest in je land van herkomst, moet je vaak eerst nog wennen aan schoolse situaties en schools leren. Niet kunnen lezen of schrijven zegt niks over je intelligentie, wel over je onderwijservaring.

6. Welke kubus krijg je als je de opgevouwen kubus opvouwt?

Aard van de toets

De nieuwe leerbaarheidstoets moet een cultuuronafhankelijke toets zijn. Een voorbeeld van een opgave staat in de figuur hieronder. De snelheid waarmee je het (juiste) antwoord geeft, wordt meestal ook meegewogen.

Nederlanders herkennen dit soort opgaven meestal wel.

En daar wringt ook meteen de schoen. Of je nu goed bent in het oplossen van deze vraagstukken of niet: je weet wel wat je te doen staat. Je herkent het soort opgave van school of van testen die je ergens hebt gekregen of zelf hebt geoefend voor een assessment. Misschien wist je zelfs hoe je deze specifieke opgave aan moest pakken. En hoe meer je oefent, hoe beter je erin wordt.

In heel veel niet-westerse landen zijn dit soort taken op school echter helemaal niet gebruikelijk. De vraag is daarom: hoe cultuuronafhankelijk zou dit type opgaven zijn?

Cultuuronafhankelijkheid

Het antwoord is net zo eenvoudig als ongemakkelijk: cultuuronafhankelijk toetsen is een illusie. Ook het soort toetsen dat we in Nederland gebruiken om intelligentie en leerbaarheid te meten is cultuurafhankelijk.

We weten het ook uit het regulier onderwijs: onevenredig veel 'gewone' allochtone jongeren belanden in het vmbo. Dit heeft vaak met taal, thuissituatie en verwachtingen van de leerkrachten te maken, niet met de capaciteiten van de leerlingen. (Zie ook:

<https://www.kis.nl/artikel/jonge-eritrese-statushouders-krijgen-vaak-te-laag-schooladvies>)

Inschatten van leerbaarheid

De vraag is dus: wat kun je doen om een passende inburgeringsroute te bepalen die recht doet aan de ontwikkelpotentie van de inburgeraar. Hieronder een paar handvatten.

1. Scoort iemand goed/hoog op de leerbaarheidstoets, dan heeft iemand goede kans in B1, B2 of onderwijsroute richting HBO en wo. Het Nederlandse onderwijssysteem zal dan overigens ook nog wennen zijn en het kan zijn dat iemand later in het inburgeringstraject alsnog door stress, psychische problemen enz. 'terugvalt'. Juist bij statushouders kunnen deze factoren fluctueren in de loop van de tijd, onder invloed van gebeurtenissen of ontwikkelingen die stress veroorzaken.
2. Scoort iemand laag, dan weet je eigenlijk nog niet genoeg. Is hij in de stress? Is hij wel 'leerbaar', maar niet gewend aan dit soort testen? Of is iemand inderdaad niet erg leerbaar?
Je hebt dan extra info nodig:
  - 'Harde' gegevens, zoals vooropleiding / onderwijsgeschiedenis en hoeveel talen iemand al beheerst;
  - Persoonskenmerken, zoals leeftijd en gezondheid;
  - 'Zachtere' indicatoren, zoals:
    - leerhouding
    - en taakuitvoeringDie zachtere indicatoren moet je (laten) observeren.
3. Omdat leerbaarheid geen statisch gegeven is, is het verstandig om niet op één moment te bepalen hoe 'leerbaar' iemand is. Beter is het om iemand gedurende langere tijd te observeren terwijl hij deelneemt aan een Nederlandse onderwijsactiviteit en andere activiteiten. Hoe geconcentreerd werkt iemand? Begrijpt iemand de instructies (vaak niet)? En wat doet hij dan? Kan iemand samenwerken met andere cursisten? Door deze aspecten van leerbaarheid te observeren en iemand bovendien de tijd te geven te wennen aan de situatie en competenties te *ontwikkelen*, ontstaat er een veel zuiverder beeld van wat iemand aan leer'kracht' in zich heeft.

Observatie-instrument Trajectadvies Observatie Verlengde Intake inburgering (TOVII)

Dit observatie-instrument is ontwikkeld om begeleiders van een startklas - met de taaldocent als spil - een instrument in handen te geven waarmee naast de hardere gegevens en de persoonskenmerken de zachtere indicatoren in kaart kunnen worden gebracht. Aldus ontstaat op 24 aspecten een totaalbeeld op basis waarvan het instrumentarium een trajectadvies geeft. Dit instrument benut dus informatie die niet aan bod komt in de landelijke leerbaarheidstoets.

Het instrument is ontwikkeld op basis van twee bestaande instrumenten: een voor de isk en een in het kader van analfabete oudkomers onder de inburgeringswet 2007-2013. Het nieuw ontwikkelde instrument wordt momenteel getest bij verschillende aanbieders en verschillende cursisten. Op basis van de observaties is reeds een trajectadvies gegenereerd voor 17 cursisten (pilot Startklas in Oldenzaal (9 mensen) en een aanbieder in Nijmegen (7 mensen)). De observaties en trajectadviezen zijn voorts besproken met de betreffende docenten. Opvallend is dat er bij de betrokken docenten cursisten bleken te zijn die een ander trajectadvies kregen dan de docenten zonder de observaties en het advies hadden durven te geven. Het andere trajectadvies betrof in de voorkomende gevallen altijd een sneller en ambitieuzer traject (geen z-route maar B1 route, geen gewone B1 route maar een snelle B1 route). In de besprekingen van het trajectadvies bleek bij al deze cursisten dat de docent wel 'meekon' met het gegeven advies, doordat zij in haar eigen observaties onderbouwing vond voor het gegeven advies. De observaties hielpen docenten naar eigen zeggen ook op andere aspecten van leerbaarheid te letten dan waar gewoonlijk op wordt gelet (hoe snel pikt iemand iets op? Hoe zelfstandig is iemand?). Op dit moment lopen er nog pilots bij andere aanbieders: een tweede groep in Nijmegen, in Meppel en in Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en Voorschoten.